

Sygn. akt I C 3138/17 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, Wydział I Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Piotr Żywicki

Protokolant: sekretarz sądowy

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2017r. w Olsztynie,

na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) (...)

przeciwko A. Ł.,

o zapłatę,

I zasądza od pozwanego A. Ł. na rzecz powoda (...) (...) (...) kwotę 5.463,49 zł (pięć tysięcy czterysta sześćdziesiąt trzy złote 49/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 sierpnia 2017 roku do dnia zapłaty;

II w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.872,70 zł (tysiąc osiemset siedemdziesiąt dwa złote 70/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSR Piotr Żywicki

Sygn. akt I C 3138/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) (...) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 6.030,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu swojego roszczenia powód wskazał, że kwota dochodzona pozwem wynika z zawartej przez (...) sp. z o.o. sp. j. z pozwanym umowy pożyczki. W dniu 01 lutego 2016 r. (...) sp. z o.o. sp. j. zostało przekształcone w (...) Finanse sp. z o.o. Powód nabył wierzytelność od pożyczkodawcy. Na dochodzoną pozwem kwotę składa się 3.614,96 zł tytułem kwoty kapitału pożyczki pozostałego do spłaty, 177,78 zł tytułem opłaty przygotowawczej, 2.068,96 zł tytułem opłaty prowizyjnej/operacyjnej oraz 168,62 zł odsetek naliczonych po wypowiedzeniu umowy. Powód podał, że § 4 umowy pożyczki pożyczkodawca w sposób dokładny i niebudzący wątpliwości wskazał całkowity koszt pożyczki, wysokość prowizji, których łączna wysokość nie przekracza limitu ustalonego w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 21 maja 2011 r. w brzmieniu obowiązującym od dnia 11 marca 2016 r.

Na rozprawie w dniu 14 listopada 2017r. pozwany A. Ł. uznał powództwo co do zasady, ale nie co do wysokości. Wskazał, że nie zgadza się z kwotą podaną w pozwie, jednakże przyznał, że zawarł przedmiotową umowę pożyczki. Nadmieniał, iż pożyczkodawca wypłacił mu kwotę 4.000 zł, zaś z tytułu spłaty zobowiązania pozwany uiścił należność w wysokości 2.711 zł. Jednocześnie pozwany podważył zasadność żądania przez powoda opłaty prowizyjnej w wysokości

2.960 zł uznając ją za niezgodną z zasadami współzycia społecznego. Zdaniem pozwanego, jeżeli pożyczka opiewała na kwotę 4.000 zł to powinien on zapłacić jedynie odsetki maksymalne ustawowe od tej kwoty i opłatę przygotowawczą. Wskazuje, że spłacił dwie raty i następnych wpłat dokonał po umowie cesji. Na pełną spłatę pożyczki nie pozwoliła mu sytuacja finansowa oraz fakt, że musiał spłacać kilkanaście innych podobnych pożyczek. Ponadto pozwany wskazał, że opłaty naliczane przez pożyczkodawcę były zbyt duże, co znalazło odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 10 marca 2015 r. pozwany A. Ł. zawarł z (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Jawna umowę pożyczki nr (...).

Przedmiotem umowy było udzielenie pozwanemu pożyczki w wysokości 4.000 zł (kwota do wypłaty). Opłata przygotowawcza wynosiła 200 zł, zaś prowizja za udzielenie pożyczki określona została na 2.960 zł. Kwota odsetek umownych naliczonych za cały okres kredytowania ustalona została na 602,29 zł. Łączne zobowiązanie do spłaty przez pozwanego wynosiło 7.762,29 zł. Umowa pożyczki została zawarta na okres 18 miesięcy do dnia 15 września 2016r., a spłata miała następować w miesięcznych ratach wynoszących 431,24 zł począwszy od dnia 15 kwietnia 2015r.

(dowód: umowa pożyczki k. 5-6)

Pozwany z tytułu spłaty zobowiązania dokonał wpłat: w dniach 8 kwietnia 2015r. i 22 maja 2015r. w kwotach wysokości 430,77 zł, zaś w dniach 13 czerwca (...), 25 lipca 2016r., 30 sierpnia 2016r., 15 września 2016r., 20 października 2016r. i 17 listopada 2016r. w kwotach po 200 zł, zaś w dniu 16 lutego 2017r. w kwocie 400 zł a 12 kwietnia 2017r. w wysokości 250 zł. Łącznie pozwany dokonał wpłat w wysokości 2.711,54 zł tytułem spłaty pożyczki.

(dowód: tabela wpłat k. 12)

Na podstawie umowy cesji z dnia 11 września 2015r. powód nabył wierzytelność przysługującej pierwotnemu wierzycielowi od pozwanego.

(dowód:, umowa cesji k. 14-16, załącznik nr 3 k. 22).

Pismem z dnia 6 października 2015 r. powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki w związku z opóźnieniem w zapłacie dwóch pełnych rat pożyczki. Jednocześnie wezwano pozwanego do zapłaty należności w łącznej kwocie 1.814,65 zł.

(dowód: wypowiedzenie umowy wraz z potwierdzeniem odbioru korespondencji k. 11,13)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda zasługiwało na uwzględnienie w części.

Czyniąc ustalenia w zakresie stanu faktycznego Sąd oparł się na dokumentach przedłożonych przez powoda, albowiem ich prawdziwość nie była kwestionowana. Zdaniem Sądu powód udowodnił, iż przysługuje mu roszczenie względem pozwanego. Skutecznie bowiem udowodnił przejście na podstawie umowy cesji wierzytelności wynikającej z umowy łączącej pozwanego z wierzycielem pierwotnym. Strony pozostawały w sporze co do wysokości roszczenia dochodzonego przez powoda.

Roszczenia powoda znajduje oparcie w art. 720 kc oraz w przepisach ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Z kolei z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. W pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt

kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. Stanowi jednak ograniczenie wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów. W myśl zaś art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zgodnie z art. 353 k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Pożyczkodawca udzielił pozwanemu kwoty 4.000 zł, którą to pozwany zobowiązał się zwrócić do 15 września 2016r. wraz z odsetkami umownymi (602,29 zł), opłatą prowizyjną (2960 zł) i opłatą przygotowawczą (200 zł).

W toku procesu pozwany podważał zasadność żądania przez powoda opłaty prowizyjnej, uznając ją za niezgodną z zasadami współżycia społecznego.

Wskazać należy, że umowa pożyczki jest umową odpłatną. Zwyczajową formą wynagrodzenia za korzystanie z cudzego kapitału są odsetki, ewentualnie także inne opłaty (np. prowizja). Oczywiście wysokość tych opłat nie może być dowolna. W sytuacji gdy są one rażąco wygórowane, można uznać postanowienia umowy je kształtujące za niezgodne z zasadami współżycia społecznego lub też za zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i przez to nieważne. Czynności prawne bowiem (w tym także i umowy) podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współżycia społecznego i zgodności z prawem. Zgodnie zaś z art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest także czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 58 §2 kc). Przy czym za naruszenie zasad współżycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Jednocześnie wskazania wymaga, iż w chwili zawierania przez strony umowy pożyczki nie obowiązywały przepisy określające maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, które mogły być pobierane od konsumentów. Art. 36a ustawy - określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu – dodany został bowiem do ustawy o kredycie konsumenckim z 12 maja 2011r. ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym oraz niektórych innych ustaw. Przepis ten wszedł w życie dopiero z dniem 11 marca 2016r.

Mając jednak na uwadze fakt, że ustawodawca ostatecznie określił maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych, ich wysokość winna być uwzględniona przy ocenie zarzutu pozwanego jako górna granica kosztów jakie powód może domagać się od niego domagać. Tym samym przyjąć należało, że do tej granicy przewidziane umowie koszty pozaodsetkowe nie naruszają ani zasady z art. 5 kc ani nie zmierzają do obejścia ustawy.

Zgodnie z obecnie obowiązującym art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim koszty pozaodsetkowe nie mogą przekroczyć sumy dwóch składników: 25 proc. kredytu (część stała) oraz 30 proc. wartości kredytu w skali roku (część zmienna zależna od czasu trwania umowy). Zgodnie z powyższym dozwolone pozaodsetkowe koszty w niniejszej sprawie, mogłyby wynosić 2.791,78 zł, tj. $[4.000 \times 25\%] + [(4.000 \times 545/365) \times 30\%] = 1000 + 1.791,78 = 2.791,78$ zł.

W świetle umowy zatem, pozwany winien zapłacić powodowi kwotę 7.394,07 zł, na co składała się 4.000 zł (kwota pożyczki) + 2791,78 zł (maksymalne pozaodsetkowe koszty) + 602,29 zł (odsetki umowne). Ponieważ pozwany uiszczył łącznie kwotę 2791,78 zł, do zapłaty pozostawała kwota 4.602,29 zł (7394,07 zł – 2791,78 zł).

Do kwoty tej należało doliczyć żądane przez powoda i przewidziane w umowie (§ 5 ust. 2 i 10 umowy – k. 5v-6) odsetki od całej należności w wysokości czterokrotności stopy kredytowej NBP od dnia wypowiedzenia umowy (niekwestionowane) do dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 06.10.2015r. do dnia 18.08.2017r. w kwocie 861,20 zł.

Tym samym na podstawie ww. przepisów należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.463,49 zł (4.602,29 zł + 861,20 zł) - jak w pkt I wyroku. Od powyższego, zgodnie z żądaniem wskazanym w pozwie, należało na podstawie art. 488 § 1 k.c. zasądzić odsetki ustawowe od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie powództwo było niezasadne (z uwagi na wyżej opisaną niezgodność z prawem i zasadami współżycia społecznego – art. 58 §1 i 2 kc w zw. z art. 58 §3 kc) i jako takie podlegało oddaleniu. Wskazać przy tym należy, że oddalenie powództwa dotyczy także skapitalizowanych odsetek od nieuiszczonych w terminie rat przez pozwanego (odsetki zasądzono od całości zadłużenia od dnia wypowiedzenia umowy). Prawidłowe bowiem wyliczenie odsetek od poszczególnych rat przy uwzględnieniu zasadności roszczenia głównego z uwzględnieniem sposobu zaliczania przez powoda każdorazowej wpłaty pozwanego na poczet konkretnej należności (kapitał, prowizja, odsetki, opłata) wymagało wiadomości specjalnych. Powód nie złożył wniosku o opinię biegłego. Wobec reprezentowania powoda przez profesjonalnego pełnomocnika, brak było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z urzędu.

W ocenie Sądu pozwany nie udowodnił, że kwestionowane postanowienia umowy poza zakresem uwzględnionym przez Sąd zmierzają do obejścia prawa czy też naruszają reguły uczciwości kontraktowej. Podkreślić należy, że zaciągnięcie pożyczki było świadomą i suwerenną decyzją pozwanego, który zaakceptował prezentowane mu warunki. Niezasadne są również argumenty jakoby z uwagi na wypowiedzenie umowy część opłaty związanej z obsługą pożyczki byłaby niezasadna. Opłaty te byłyby w części niezasadne jedynie wówczas, gdyby pozwany spłacił przez terminem umowy cały kapitał pożyczki. Wówczas pozwany nie ponosiłby dalszych kosztów obsługi pożyczki. Tymczasem wskutek zaniechania przez pozwanego dalszej spłaty zobowiązania zaciągnięta przez niego pożyczka jest do chwili obecnej obsługiwana była przez pożyczkodawcę, który może ponosić z tego tytułu większe koszty, niż przy terminowej spłacie konkretnych i ustalonych przez strony kwot. Okoliczność ta tym bardziej uzasadnia żądanie powoda zasądzenia kosztów pozaodsetkowych.

O kosztach procesu orzeczono, w punkcie III wyroku, na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Biorąc pod uwagę, że powód wygrał sprawę w 90,60 % na jego rzecz należało zasądzić kwotę 1.872,70 zł tytułem zwrotu 90,60 % poniesionych przez niego kosztów procesu w łącznej kwocie 2.067 zł, na które składało się: opłata sądowa 250 zł, wynagrodzenie pełnomocnika 1.800 zł i opłata skarbową 17 zł.

/-/ SSR Piotr Żywicki